

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Providentia Divina, Prædestinatione & Reprobatione.
Item de Fide Divina, ejus veritate, obscuritate & credibilitate

Bosco, Jean a

Antverpiæ, 1686

Concl. IX. Providentia divina simpliciter est supernaturalis; inadæquatè
spectata dividitur in supernaturalem & naturalem, universalem &
particularem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73708)

complecti, esseque actum voluntatis partim illum, quo Deus vult finem absolutè, partim illum, quo vult modum perveniendi ad finem.

231. Deinde (prosequitur Theod.) sumo idem ex doctrina D. Tho. 1. p. q. 22. a. 1. ad 2. & a. 3. in corp. & q. 23. a. 2. in corp. ubi docet, gubernationem esse executionem providentiæ, quod intelligit de executione externa & temporali: at per gubernationem Deus non solum exequitur finem absolutè, sed etiam media ad illum, seu modum perveniendi ad illum: utrumque ergo per providentiam volitum esse censet; adeoque primum voluntate intentionis, secundum voluntate executionis. Hæc tenus Smiling.

232. Sed enim dicet aliquis: cur ad secundum non sufficit voluntas electionis, ut distinguitur contra voluntatem intentionis? Nonne ipsa versatur circa media perveniendi ad finem? Ad quid ergo executio interna, ab illa electione distincta? Vel in quo distinguitur talis electio ab executione interna? Quære responsum. Ego dico, ut reverà hæ voluntates forent distinctæ, quidni talis executio, veluti talis electio, pertineat ad providentiam? Non video disparitatem. Porro electionem pertinere, dictum & probatum est. Concluf. 4.

His de divina providentia in communi sic disputatis, nihil superesse videtur explicandum, præter quasdam ejusdem providentiæ divisiones, pro quibus instituitur

CONCLUSIO IX

Providentia divina simpliciter est supernaturalis; inadæquatè spectata dividitur in supernaturalem & naturalem, universalem & particularem.

233. Prima pars est evidens: nam, sicut patet ex antedictis, providentia divina est actus divinæ voluntatis vel intellectus; igitur perfectio divina: omnis autem perfectio divina est tota supernaturalis in substantia. Nec est sicut in nobis, ita in Deo distinguere actum in naturalem & supernaturalem; cum omnis actus divinus sit ipse Deus, qui simpliciter est supernaturalis. Dico notanter: sicut in nobis; nempe in plures actus realiter distinctos; alioqui ex terminorum seu objectorum diversitate sumi potest divisio in plures actus, ratione diversos. Hæc igitur viâ divinam providentiam dividimus in naturalem & supernaturalem; quia videlicet res, circa quas divina providentia versatur, quædam sunt naturales & quædam supernaturales; & sic providentiam, quatenus terminatam ad has, vocamus supernaturalem, quatenus verò terminatam ad illas naturalem.

234. Providentiam, inquam, inadæquatè spectatam; nam inadæquatè spectata, cum omnia referat in finem supernaturalem, scilicet ipsum Deum

simpliciter est supernaturalis, etiam ex parte termini seu objecti; quia media (quæ talia sunt) ratione à fine, & ad ordinem finis reducuntur, adeo ut, si finis sit supernaturalis ordinis, etiam media (ut sunt ad tale finem) ejusdem ordinis censentur; unde qualis est finis per providentiā intentus, talis est providentia. Confirmatur exemplo humanæ providentiæ, quæ licet aliquando pro mediis assumat res ordinis naturalis, si illæ secundum se, seu in substantia considerentur; tamen, cum eas adhibet ob finem supernaturalem, dicitur providentia supernaturalis; v. g. homo ex imperio spei vel charitatis infusæ exerceat opera moralium virtutum propter vitam æternam promerendam, vel propter Dei gloriam, talis providentia est supernaturalis. Cum ergo constet ex alibi dictis, divinæ voluntatis objectum motivum, saltem primarium non posse esse aliud, præter ipsam essentialem Dei bonitatem, omni-que alia à Deo sint volita per ipsam & propter ipsam, tanquam media propter finem; patet manifestè, providentiam divinam adæquatè spectatam esse simpliciter supernaturalem, non solum secundum rem; sed etiam secundum modum nostrum concipiendi.

Et consequenter dicendum est, divinam providentiam secundum rationem adæquatam esse se unam, quæ vult Deus omnia finibilia propter seipsum, ut finem immediatum & adæquatam suâ volitione intentum; ipsa autem finibilia non velle ut fines, sed ut media tantum; licet illa velit cum certo ordine inter se, prout unum potest esse causa alterius; & ita largè dici possit, velle unum, ut finem alterius, quia vult unum esse propter alterum; non tamen propriè, quasi velit unum, quia vult alterum, prout diximus sect. 2. disp. 2. Concluf. 7. vide ibi latius.

Potè cum variis divinæ providentiæ partes distinguimus, consideramus illam, non secundum rationem adæquatam, nec prout per illam Deus aliquid vult propriè propter finem, sed consideramus eam inadæquatè, quatenus versatur præcisè circa ipsa finibilia; & propter eam Deus aliquid vult largè propter finem, volendo illud esse propter alterum: & quæ talium finium alius est naturalis, alius supernaturalis, providentiam divinam sic spectatam, aliam naturalem, aliam supernaturalem appellamus. Ita hanc rem explicat, & bene, Smiling. sup. n. 97. Ubi etiam notat, quòd eodem modo distingui possit humana providentia, respiciens finem supernaturalem, & propter illum assumens media quædam ordinis naturalis, quorum unum vult esse propter alterum ordinis naturalis, & omnia tandem propter finem supernaturalem; distingui, inquam, possit in divinam naturalem & supernaturalem, tanquam in duas rationes inadæquatas, nempe illam, quæ respicit ordinem mediorum naturalium, quæ alium præcisè, & hæc dicatur naturalis; & illam quæ respicit finem supernaturalem, & hæc dicatur supernaturalis: quod non est aliud dicere, quam

quam posse eandem providentiam sive divi-
nam, sive humanam respicere res variè inter
se ordinatas, & ab illis variis rationes appella-
tioneque inæquatas recipere; licet simpli-
citer & adæquatè semper vel sit providentia
naturalis, vel supernaturalis, & in Deo
semper sit simpliciter supernaturalis, & secun-
dum quid naturalis, ut dictum est. Hactenus
Theodorus.

A quo si quæras, sub quo membro traditæ
divisionis comprehendatur reprobatio divina.
Respondet eod. n. in principio, reduktivè spe-
care ad providentiam supernaturalem. Ratio
est, quia privatio reducit ad ordinem habitus
qui opponitur; ergo damnatio, quæ est privatio
finis supernaturalis, ad ordinem huius finis re-
ducitur debet ergo providentia illa, quæ reprobis
æternam damnationem decrevit, reduktivè spe-
care ad supernaturalem. Atque hæc satis de pri-
ma divisione.

Sequitur secunda in providentiam univer-
sale & particularem. Illa appellatur, quæ cir-
cà finem universalem, seu pluribus rebus com-
munem versatur; hæc autem, quæ circà finem
particularem, seu paucioribus communem; ad
quam reducit providentia singularis, quæ
respicit finem, uni rei proprium ac particula-
rem. Ceterum hæc etiam divisio, sicut prior, est
divinæ providentiæ (ut probè advertebat Smif.
sup. n. 98.) in plures rationes inæquatas, de-
sumptas ex vario ordine rerum, quæ sub divi-
nam providentiam cadunt; licet providentia
spectata adæquatè (etiam nostro modo intelli-
genti) tantum sit universalis; quia immediatus
& adæquatus finis, quem divina respicit provi-
dentia, universalis est, nempe ipsa essentialis
Dei bonitas, & ejus gloria. Inæquatur autem
spectata providentia, quatenus præcisè respicit
hunc vel illam ordinem rerum, quarum unam
vult esse propter alteram, quædam est magis,
quædam minus universalis providentia. Nam
magis est universalis, quàm omnem puram crea-
turam in Christi gloriam ordinavit, quàm illa,
quæ puram creaturam intellectualem ordinavit

ad beatitudinem æternam; & hæc universalior
illâ, quæ corporeum Universum in suo ordine
constituit; nam illud ulterius ad hominis obse-
quium ordinavit. Hæc Smifing. Quibus nihil
habeo addendum; nec video quid objici possit,
quod mereatur solutionem. Eo semper salvo,
ut providentia non solum sit mediocrum, sed,
etiam finium, ut eum Smif. docui Concluf. 3.
eam vide.

Pro fine hic addo divisionem providentiæ 239.
(quam invenio apud Felicem de Provid. ca. 1. Divisio
diffic. 1. n. 2.) in Monasticam seu Ethicam, Oe-
conomicam, & Politicam. Prima est, quæ quis
disponit de rebus factibilibus, & convenientibus
sibi ipsi. Secunda, quæ quis disponit de rebus
convenientibus domui vel familiæ. Tertia, quæ
quis disponit de rebus convenientibus Reipu-
blicæ. Et quælibet ex his (ait præfatus Auctor)
dividi potest in providentiam naturalem, & pro-
videntiam moralem. Naturalis est, quæ res ordi-
nantur in suos fines naturales, sive sint necessa-
rii, ut nutritio & augmentatio in homine, sive li-
beri, ut gubernatio. Providentia moralis est, quæ
dirigit ad opera moralia sive bona sive mala.
Sic ille.

Porrò diffic. 2. n. 1. negat in Deo esse provi-
dentiam Monasticam de seipso, & de omnibus
quæ sunt ad intra; nam omnia ista sunt necessa-
ria, & providentia solum est de contingentibus.

Si dixeris: Deus habet providentiam de crea-
turis; sed Deus est finis creaturarum, & finis ca-
dit sub providentia; ergo Deus habet providen-
tiam de seipso. Respondet: finem ultimum non
provideri, sed media providentur, ut veniant ad
finem. Notanter dixi: *Finem ultimum*; nam de fi-
ne non ultimo providentia est. Ita Felix juxta
sua principia, de quibus alibi disputavimus. Ad-
dit tamen; quod quàmvis Deus, ut est finis crea-
turarum, cadat sub providentia, adhuc non est
providentia de intrinsecis Dei: nam ut finis di-
cit Deus respectum ad extra. Et hactenus qui-
dem de divisione, de quæ qualitate, & de tota di-
vinæ providentiæ ratione in communi. Sequitur.

SECTIO SECUNDA DE PROVIDENTIA SUPERNATURALI.

1. D partes divinæ providentiæ de-
scendendo, primò agendum est
de providentia supernaturali, quæ
Deus communiter habet circà
creaturam rationalem, ordinan-
dam in finem supernaturalem, seu beatitudi-
nem sempiternam, quæ in Dei visione & fru-
itione consistit. Talem autem providentiam da-
ri, certum est, tum ex Scripturis, quæ testantur,
aliquos Angelos & homines esse ad beatitudi-
nem electos, tum ex illis, quæ generaliter asse-
runt, Deum velle omnes homines salvos fieri;
quæque docent, Deum esse paratum omnibus
conferre gratiam, & supernaturalem sanctita-
tem; ac velle voluntate signi, seu præcipere, ut

Tom. II.

omnes talem sanctitatem habeant; junctis Scri-
pturis, quæ ajunt, per gratiam sanctificantem
hominem acquirere jus ad vitam æternam.

Sanè nulla fuit ratio, aliquam creaturam ra-
tionalem excipiendi, quandoquidem omnis
foret capax beatitudinis, & nulla absque illa pos-
set satiari; Deus autem non solet aliquam rem
excludere à consecutione finis, cujus est capax,
& sine quo manet insatiata & imperfecta, quan-
do aliquam ejusdem generis de facto promover
in eum finem. Adde: quod ea, quæ de gratia ac
gloria seu beatitudine hominum Scriptura re-
velavit, ad Angelos sint extendenda, nisi ratio
vel auctoritas obster. Sicut ergo primis paren-
tibus Adamo & Evæ abundantissimè provi-
sum fuit gelis.

B 2